

політичного дискурсу, що часто породжує неологізми та нові прецеденти для комунікативних контекстів.

Список використаної літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Акад., 2004. 342 с.
2. Будко Т. В. Судово-лінгвістична та несудова (наукова) лінгвістична експертизи. Криміналістика і судова експертиза. 2016. № 61. С. 306–317.
3. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: постколоніальний вимір : підручник. Київ : КМ Акад., 2004. 164 с.
4. Свиридова Л. В. Методика лінгвістичних досліджень висловлювань образливого характеру у писемному мовленні. Харків : ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, 2016. 87 с.
5. Свиридова Л. В. Методика семантико-текстуальних досліджень висловлювань, виражених у формі закликів. Харків : ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, 2018. 116 с.
6. Свиридова Л. В. Методологія судової лінгвістичної експертизи. Харків: ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, 2021. 48 с.
7. Свиридова Л. В. Розробка методики семантико-текстуальних досліджень мовленнєвого акту «погроза». Харків : ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, 2023. 89 с.

Віра Корбеляк,

магістрантка факультету філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ТВОРЧИХ НАДБАНЬ ЮЛІУША СЛОВАЦЬКОГО НА УРОКАХ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

Анотація

Тема літературної спадщини Юліуша Словацького залишається актуальною в контексті навчання сучасних школярів, оскільки його твори продовжують впливати на формування патріотичних почуттів у молодого покоління. Літературні твори Словацького, відомі своєю здатністю

виховувати в учнях такі важливі якостях як шляхетність, мужність, доброта, відданість та інші.

Варто зазначити, що твори Словацького можуть бути складними для розуміння, тому важливо, щоб учитель надавав учням допомогу та пояснення. Деякі твори письменника містять теми, які можуть бути не для шкільної програми. Вчитель повинен вибирати твори, які відповідають віку та рівню зрілості учнів. Усі ці заувага і визначають актуальність доліджуваної роботи.

Ключові слова: *Юліуш Словацький, літературна спадщина, школярі, патріотизм, виховання, шляхетність, мужність, доброта, відданість, вплив, аналіз, дослідження.*

Літературна спадщина Юліуша Словацького має важливе значення для навчання сучасних школярів. Твори письменника і далі впливають на формування патріотичних почуттів у сучасної молоді. Його твори виховують у дітей важливі риси характеру: хоробрість, відданість, доброта та інші. Головна мета роботи – підвищення мотивації учнів до навчання шляхом застосування інноваційних методів вивчення творчості Юліуша Словацького.

Основне завдання дослідження – віднайти методи умілого використання літературного доробку Словацького у виховній роботі школи для розвитку почуття любові та поваги до своєї країни, рідних і близьких людей. Адже вірші Юліуша Словацького вчать не лише патріотизму, людським якостям (благородству, мужності, доброти та інше).

Можна визначити такі переваги використання творів Словацького на уроках польської мови:

- підвищує мотивацію до вивчення мови (цікаві та захоплюючі історії можуть зацікавити учнів та стимулювати їх до вивчення мови);

- розширює словниковий запас (читання творів Словацького знайомить учнів з новим словниковим запасом та фразами, які вони можуть використовувати у власному мовленні);

- розвиває навички читання та письма (читання творів Словацького допомагає учням покращити навички читання, розуміння прочитаного та письма);

- ознайомлює з польською культурою (література дає можливість учням познайомитися з польською культурою, звичаями та традиціями);

- розвиває критичне мислення (аналіз літературних творів допомагає учням розвивати критичне мислення, аналітичні навички та вміння аргументувати свою думку).

Вважаємо, що доцільним буде використовувати такі твори Юліуша Словацького на уроках:

- для початківців: "Balladyna" – «Балладина», "Mazepa" – «Мазепа», "Lambro" – «Лямбро»;

- для середнього рівня: "Kordian" – «Кордіан», "Beniowski" – «Беньовський», "Fantazy" – «Фантазії»;

- для просунутого рівня: "Król-Duch" – «Король-Дух», "Spowiedź grzesznika" – «Сповідь грішника», "Lilla Weneda" – «Лілла Венеда».

Важливо пам'ятати, що використання творів Словацького на уроках польської мови має бути цікавим та захоплюючим для учнів тому варто застосовувати сучасні методи навчання для подачі матеріалу, його закріплення та перевірки.

Незважаючи на коротке життя Ю. Словацького, його літературна творчість була дуже різноманітною. Поет написав 13 п'єс, майже 20 поем, сотні віршів, листів і один роман. Серед його видатних драм – «Кордіан» (1834), «Ліла Венеда» (1840), «Мазепа» (1839), «Срібний Сон Саломеї» (1843),

«Священик Брендів» (1843). Він також розробив філософську систему, яку назвав генезійською філософією, і займався вишуканою поетичною прозою в «Бутті Духу» (1844). Вершиною його творчого доробку став цикл загадкових генезійських лірик, які відображали його філософську систему світової еволюції від матерії до чистого духу, включаючи поему «Король-Привид» (1845–1849).

Багато дослідників займалися вивченням спадщини Юліуша Словацького. Наприклад, Г. Вервес провів аналіз лірики Словацького, описавши його життєвий шлях та творчість [1, С.2]. Д. Павличко досліджував український патріотизм поета та описував зображення міста Кременець у його творах, а також вивчав вірші, присвячені Україні [3]. Р. Радишевський аналізував біографічні та творчі аспекти Юліуша Словацького [7]. Г. Черняхівський розглядав поета в українських краєзнавчих дослідженнях, а О. Пчілка досліджувала та перекладала його твори. Т. Сеніна, керівниця Обласного літературно-меморіального музею Юліуша Словацького у Кременці, також присвятила час вивченню спадщини поета, організовуючи заходи, присвячені його життю та творчості. І. Скакальська провела аналіз творчості Словацького та написала статтю, присвячену його шляхетності, виявленій у творах [5].

Юліуш Словацький, один із видатних польських поетів-романтиків, філософ і борець за істину, займає важливе місце серед великих майстрів світової літератури. Народився він 4 вересня 1809 року в шляхетній родині у Кременці на Волині (сучасна Тернопільська область) і провів своє дитинство у цьому місті. Батько Юліуша, Евзебіуш Словацький (1773-1814), був відомим поетом і перекладачем, а мати, Саломея, походила з Кременця. У Вільні він відвідував гімназію з 1819 по 1825 рік, а потім продовжив свою освіту в університеті, де вивчав моральні та політичні науки.

У салонах, які проводила Саломея Словацька в Кременці та Вільно, часто збиралися видатні особистості, і це середовище суттєво вплинуло на

формування світогляду Юліуша Словацького. Серед постійних гостей були організатори Вищої Волинської гімназії, а згодом Кременецького ліцею, ректори та викладачі Віленського університету, а також відомі письменники, поети та інші цікаві особистості. У такій емоційній та інтелектуальній атмосфері почав розвиватися талант майбутнього поета. Юліуш Словацький помер у Парижі 3 квітня 1849 року.

Україна, зокрема Тернопільщина, має глибокі зв'язки з життям Юліуша Словацького. Саме в наших краях він провів своє дитинство і потім часто приїжджав у гості до матері, Саломеї. Тернопільщина завжди була присутньою у його думках, і він відчував до неї особливу прив'язаність. Багато з його творів були присвячені Україні та цьому місту, яке стало символом його дитинства. З літа 1828 року до лютого 1829 року він проживав у Кременці після закінчення університету.

«Мова і пісня українського народу в Кременці були домінуючими елементами, у житті багатонаціональної спільноти. Світ, що його Словацький пізнав дитиною, був силою факту, українським світом. Поет сприймав його як частину багатого духовного й географічного простору України» [3].

Словацький доречно висловлює своє ставлення до рідного місця, міста, де він народився, міста перших вражень від краси природи і світу у вірші «Якщо ти будеш у моїй країні». В цьому вірші знову описується образ рідного краю перед очима емігранта:

Де котить Іква хвилі свої сині,

Де гори пнуть у блакить високу,

Де дзвонить місто над сріблом потоку,

Де квітчані конваліями луки

Біжать по схилах до міського бруку

(переклад Є. Нарубної)

Вірші Юліуша Словацького надають відповіді на різні питання, але особливо вони акцентують увагу на постатях шляхетних людей, які є необхідними для побудови нашої держави. Такі особистості відзначаються аристократизмом, що виявляється не лише у зовнішній поведінці, але й у духовному розвитку. Вони також відзначаються чесністю, патріотизмом, національною гідністю, справедливістю, свободолюбством, вірністю дружбі, відповідальністю, вишуканістю, а також виявляють високу моральність у ставленні до інших [5, С.40].

Читаючи твори Словацького, ми можемо спостерігати живописні описи історичних подій в Україні та його глибоке патріотичне ставлення до цієї країни. Літературна спадщина Словацького може навчити нас, передусім, любові до своєї Батьківщини та інших країн.

Українські спогади – найглибша і найчистіша криниця натхнення Словацького. Шануючи хоробрість українців, Юліуш Словацький пише в «Українській думі»:

Україна ти, козаче,

Мужньої, легкої вдачі.

Україна стала другою, коханою батьківщиною Словацького хоч він знав її відносно мало. За своєї ранньої молодості він більше перебував у Литві, у Вільні, ніж у Кременці. У рідне місто приїжджав тільки на канікули, коли був студентом. Зрідка відвідував інші міста Волині й Поділля, тільки в 17 років звершив подорож до Умані й до Одеси [3].

Почуттям патріотизму пронизана творчість поета. Ці почуття особливо загострювались, коли Юліуш перебував за межами Батьківщини:

Коли тебе, як лист, між тлум чужий завіє,

Де почувань твоїх ніхто не зрозуміє,

Тоді хоч думкою вертайсь на батьківщину,

Згадай свою рідню, кохану і єдину,

Згадай той дім, де ти провів літа дитячі [7].

Висновки. Вважаємо, що значення творчої спадщини Словацького у шкільній виховній діяльності полягає в тому, щоб розвивати в учнів почуття любові та поваги до людини, до Батьківщини, до інших народів.

Підсумовуючи вище зазначене, пропонуємо такі рекомендації щодо використання творів Словацького на уроках польської мови: варто вибирати твори, які відповідають віку та рівню знань учнів (не рекомендується використовувати складні твори для початківців).

Можна пропонувати різноманітні жанри і не обмежуватися лише одним жанром (пропонувати учням читати оповідання, вірші, повісті, романи).

Доцільним буде використання різних методів роботи з текстом, наприклад: додавати до читання вправи на розуміння прочитаного, переказ, аналіз тексту, дискусії.

Можна заохочувати учнів до творчості (пропонуйте їм писати власні твори, вірші, оповідання).

Слід використовувати аудіо та відео матеріали, доповнювати читання творів аудіозаписами та відеоматеріалами, щоб зробити уроки більш цікавими та захоплюючими.

Список використаної літератури

1. Вервес Г. Лірика Юліуша Словацького. Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького. 1969.
[URL:http://mjsk.te.ua/uk/slovatskij-v-ukrayini](http://mjsk.te.ua/uk/slovatskij-v-ukrayini) (дата звернення 01.03.2024)
2. Вервес Г. Україна в творчості Юліуша Словацького. Юліуш Словацький і Україна. С.18-29.
3. Павличко Д. Український патріотизм Юліуша Словацького. Щоденна всеукраїнська газета День. №217-218.2017.
[URL:https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/ukrayinskyy-patriotyzm-yuliusha-slovackogo](https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/ukrayinskyy-patriotyzm-yuliusha-slovackogo) (дата звернення 01.03.2024)

4. Радишевський Р. Юліуш Словацький. Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького. 1985. URL: <http://mjsk.te.ua/pl/slowacki-w-ukrainie/91-yliush-slovakuj> (дата звернення 02.03.2024)
5. Скакальська І. Б. Шляхетність у творчості Ю. Словацького. Постать Юліуша Словацького у полікультурному просторі. С. 40-44.
6. Там, де Іква сріблиця імлюю...»Літературно-мистецький альманах. Тернопіль: Джура, 2007. С. 224-231.
7. Якубова Т. А. Твори Юліуша Словацького у фондах відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL:<http://www.nbu.gov.ua/node/4890> (дата звернення 02.03.2024)

Костюк Дарія,
студентка факультету філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ЮЛІУШ СЛОВАЦЬКИЙ – ПОЛЬСЬКИЙ РОМАНТИК З КРЕМЕНЦЯ

Анотація

Юліуш Словацький – це не просто ім'я, це символ епохи романтизму, втілення польського духу та вічне джерело натхнення. Народившись на мальовничій Тернопільщині, він зумів підкорити вершини світової поезії, залишивши по собі багатий спадок, що й досі чарує та вражає.

Його романтична творчість – це множина образів, символів і метафор. Його майстерність відобразилась у використанні містичних мотивів, щоб розкрити глибинні почуття та думки. Його твори сповнені меланхолії, але водночас сягають високих ідеалів свободи, любові та справедливості.

Ключові слова. Юліуш Словацький, образи, символи, романтик, поет, кохання, творчість, батьківщина.